

ROZHODNUTÍ

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2022/216

ze dne 15. února 2022

o prodloužení posíleného dohledu nad Řeckem

(oznámeno pod číslem C(2022) 865)

(Pouze řecké znění je závazné)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi ⁽¹⁾, a zejména na čl. 2 odst. 1 uvedeného nařízení,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Po ukončení finanční pomoci z Evropského mechanismu stability dne 20. srpna 2018 byl prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2018/1192 ⁽²⁾ na dobu šesti měsíců od 21. srpna 2018 aktivován posílený dohled nad Řeckem. Posílený dohled byl následně šestkrát prodloužen ⁽³⁾, vždy na dobu dalších šesti měsíců, naposledy od 21. srpna 2021.
- (2) Od roku 2010 obdrželo Řecko finanční pomoc ve značné výši, v důsledku čehož dosahují nesplacené závazky Řecka vůči členským státům eurozóny, Evropskému nástroji finanční stability a Evropskému mechanismu stability celkem 240 875 milionů EUR. Řecko obdrželo od svých evropských partnerů finanční podporu za zvýhodněných podmínek a v roce 2012 a následně pak znovu v rámci Evropského mechanismu stability v roce 2017 byla přijata zvláštní opatření pro větší udržitelnost dluhu. Dne 22. června 2018 se Euroskupina na politické úrovni dohodla na zavedení dalších opatření s cílem zajistit udržitelnost dluhu. Některá z těchto opatření, včetně převodu odpovídajících částek výnosu z řeckých státních dluhopisů, které drží centrální banky eurozóny v rámci dohody o čistých finančních aktivech a programu pro trhy s cennými papíry, lze dvakrát ročně odsouhlasit v Euroskupině na základě pozitivních zpráv v rámci posíleného dohledu nad tím, jak Řecko dodržuje své politické závazky po ukončení programu. V dubnu 2019, prosinci 2019, červnu 2020, listopadu 2020, červnu 2021 a prosinci 2021 bylo po dohodě Euroskupiny provedeno uvolnění prvních šesti tranšů politicky podmíněných dluhových opatření.
- (3) Řecko se v Euroskupině zavázalo k tomu, že bude pokračovat ve všech hlavních reformách přijatých v rámci makroekonomického ozdravného programu Evropského mechanismu stability (dále jen „program“) a dokončí je a že zajistí plnění cílů důležitých reforem, jež byly přijaty v rámci uvedeného programu i programů předcházejících. Řecko se též zavázalo k provádění konkrétních opatření v oblasti fiskálních a fiskálně-strukturálních politik, sociálního zabezpečení, finanční stability, trhu práce a výrokového trhu, privatizace a veřejné správy. Tato konkrétní opatření, jež jsou uvedena v příloze prohlášení Euroskupiny ze dne 22. června 2018, přispějí k řešení nadměrných makroekonomických nerovnováh Řecka a příčin nebo potenciálních příčin hospodářských obtíží. Uvedené závazky, které jsou základem pro uvolnění dodatečných opatření ke zmírnění dluhového břemene, byly stanoveny do poloviny roku 2022, a Řecko tedy vstoupilo do posledního roku tohoto ujednání. Orgány sdělily, že mají v úmyslu zaměřit své úsilí na to, aby byly zbývající závazky do poloviny roku 2022 splněny. Rozhodnutí o uvolnění zbývajících opatření ke zmírnění dluhového břemene a ukončení posíleného dohledu budou muset zohledňovat postup dokončování závazků i širší prostředí hospodářské politiky.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 140, 27.5.2013, s. 1.

⁽²⁾ Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2018/1192 ze dne 11. července 2018 o aktivaci posíleného dohledu pro Řecko (Úř. věst. L 211, 22.8.2018, s. 1).

⁽³⁾ Prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2019/338 (Úř. věst. L 60, 28.2.2019, s. 17), prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2019/1287 (Úř. věst. L 202, 31.7.2019, s. 110), prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2020/280 (Úř. věst. L 59, 28.2.2020, s. 9), prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2020/5086 (Úř. věst. L 248, 31.7.2020, s. 20), prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/271 (Úř. věst. L 61, 22.2.2021, s. 3) a prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1279 (Úř. věst. L 280, 3.8.2021, s. 2).

- (4) Dne 2. června 2021 zveřejnila Komise pro Řecko hloubkový přezkum 2021 ⁽⁴⁾. Komise dospěla k závěru, že Řecko se nadále potýká s nadměrnými makroekonomickými nerovnováhami. Tyto nerovnováhy souvisejí s vysokým veřejným dluhem, vysokým podílem úvěrů se selháním a nedokončeným obnovením vnější rovnováhy v kontextu stále vysoké – byť klesající – nezaměstnanosti a nízkého potenciálního růstu. Analýza provedená ve zprávě mechanismu varování 2022 ⁽⁵⁾ určila Řecko jako jeden z členských států, u nichž bude v rámci hloubkového přezkumu na jaře 2022 dále prozkoumáno přetrvávání makroekonomických rizik a pokrok při odstraňování nadměrných nerovnováh. Toto posouzení bylo podloženo řadou úvah, včetně těchto: za prvé, poměr veřejného dluhu k HDP se v roce 2020 zvýšil o 26 procentních bodů na 206,3 % HDP, což odráží hloubku recese a dopad opatření ke zmírnění ekonomických a sociálních nákladů krize COVID-19. Třebaže je veřejný dluh vysoký, velká část tohoto dluhu byla oficiálními věřiteli prodloužena za zvýhodněných podmínek, což spolu s velkou hotovostní rezervou chrání Řecko před krátkodobými výkyvy. Očekává se, že míra veřejného zadlužení se v roce 2021 začne snižovat. Za druhé, ziskovost bankovního sektoru se v roce 2020 dostala do záporných hodnot a poměr kmenového kapitálu tier 1 je jeden z nejnižších v EU, částečně v důsledku probíhající konsolidace bankovních rozvah. Podíl úvěrů se selháním zůstává vysoký (v září 2021 činil 15 % ⁽⁶⁾), ale v roce 2020 se výrazně snížil a v roce 2021 dále klesal. Za třetí, vnější udržitelnost se v roce 2020 zhoršila, neboť záporná čistá investiční pozice vůči zahraničí (v poměru k HDP) se dále propadla v důsledku poklesu HDP a výrazného zhoršení schodku běžného účtu na -6,6 % HDP. Očekává se však, že s obnovením cestovního ruchu se schodek běžného účtu v letech 2021 a 2022 sníží. A konečně, míra nezaměstnanosti i během pandemie nadále klesala, zejména díky vládním podpůrným opatřením. Podle nejnovějších údajů za třetí čtvrtletí roku 2021 činí míra nezaměstnanosti v Řecku 13,0 %, což je o tři procentní body méně než ve stejném čtvrtletí roku 2020. Vláda dále přijímala opatření relevantní pro řešení nadměrné nerovnováhy, navzdory probíhající pandemii. Pokud jde o výhled do budoucna, řecký plán pro oživení a odolnost nabízí příležitost k řešení investičních a reformních potřeb.
- (5) Dne 24. listopadu 2021 zveřejnila Komise své dvanácté posouzení v rámci posíleného dohledu nad Řeckem ⁽⁷⁾. Dospěla k závěru, že Řecko dále pokročilo v plnění svých specifických závazků i přes zpoždění v určitých oblastech, jež zčásti souvisí s náročnými okolnostmi způsobenými pandemií či katastrofálními požáry v srpnu 2021. Orgány splnily specifické závazky v odvětví energetiky a v oblasti správy veřejných financí a současně učinily významné a vítané kroky směrem k dokončení většiny svých specifických závazků do dubna 2022.
- (6) EU zřídila dne 23. prosince 2021 nástroj na podporu oživení, který poskytuje 750 miliard EUR na řešení nepříznivých hospodářských důsledků krize COVID-19 a na podporu oživení. Nástroj má být prováděn zejména prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost ve výši 672,5 miliardy EUR. Evropský semestr pro koordinaci politik 2020–2021 byl dočasně upraven tak, aby umožnil spuštění Nástroje pro oživení a odolnost. Prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost má Řecko v letech 2021–2026 nárok na získání nevratné podpory ve výši až 17,8 miliardy EUR a půjček ve výši až 12,7 miliardy EUR.
- (7) Řecký plán pro oživení a odolnost schválila Rada dne 13. července 2021 ⁽⁸⁾. Rada zejména usoudila, že plán přispívá k účinnému řešení významné podskupiny hospodářských a sociálních výzev uvedených v doporučeních pro jednotlivé země, včetně jejich fiskálních aspektů, a doporučených vydaných v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze. Reformy obsažené v řeckém plánu pro oživení a odolnost navazují na velmi rozsáhlé reformní úsilí vynaložené v rámci ekonomických ozdravných programů a doplňují reformy sledované v rámci posíleného dohledu. Dne 29. prosince 2021 podalo Řecko svou první žádost o platbu v rámci Nástroje pro oživení a odolnost.
- (8) Dne 24. listopadu 2021 posoudila Komise návrh rozpočtového plánu Řecka na rok 2022, přičemž zohlednila pokračující uplatňování obecné únikové doložky a zaměřila se na soulad s doporučeními Rady ze dne 18. června 2021. Komise v posouzení ⁽⁹⁾ předpokládá, že orientace fiskální politiky Řecka bude v roce 2022 podpůrná. Na doporučení Rady plánuje Řecko soustavně podporovat oživení tím, že bude využívat Nástroj pro oživení a odolnost k financování dodatečných investic. Řecko podle doporučení Rady rovněž plánuje zachovat investice financované z vnitrostátních zdrojů. Komise konstatovala, že vzhledem k výši veřejného dluhu a značným

⁽⁴⁾ Sdělení Komise o koordinaci hospodářských politik v roce 2021: Překonání pandemie COVID-19, podpora oživení a modernizace naší ekonomiky, COM(2021) 500. Hloubkový přezkum – Řecko, SWD(2021) 403.

⁽⁵⁾ Zpráva mechanismu varování 2022, COM(2021) 741.

⁽⁶⁾ Zdroj: Řecká centrální banka (Bank of Greece), měřeno na individuální úrovni.

⁽⁷⁾ Evropská komise: Zpráva o posíleném dohledu – Řecko, listopad 2021, COM(2021) 916.

⁽⁸⁾ Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 13. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Řecka.

⁽⁹⁾ Stanovisko Komise k návrhu rozpočtového plánu Řecka, C(2021) 9503.

problémům s udržitelností ve střednědobém horizontu, s nimiž se Řecko potýkalo před vypuknutím pandemie COVID-19, je důležité zachovat při přijímání podpůrných rozpočtových opatření obezřetnou fiskální politiku, aby byla ve střednědobém horizontu zajištěna udržitelnost veřejných financí. Komise rovněž připomněla význam skladby veřejných financí a kvality rozpočtových opatření.

- (9) Od začátku pandemie si Řecko udrželo přítomnost na dluhopisových trzích a v roce 2021 překročilo svůj plán financování, když získalo 14 miliard EUR na otevřeném trhu. Rating řeckého státního dluhu se v roce 2021 navzdory pandemii stále zlepšoval a dále se přibližoval investičnímu stupni. Současné příznivé podmínky financování jsou podpořeny opatřeními v oblasti likvidity dohodnutými na evropské úrovni, včetně nouzového pandemického programu Evropské centrální banky pro nákupy aktiv. Na základě analýzy udržitelnosti dluhu prezentované v 12. zprávě o posíleném dohledu se očekává, že hrubé potřeby financování vládních institucí zůstanou v krátkodobém horizontu zvýšené, zejména v důsledku vysokého primárního schodku předpokládaného pro roky 2021 a 2022 a vykazování finančních toků v rámci úvěrového nástroje představeného v plánu pro oživení a odolnost, třebaže u druhé jmenované potřeby dodatečného financování se očekává, že bude pokryta vyplacením půjčky z Nástroje pro oživení a odolnost. Pro následující roky se očekává, že finanční potřeby budou mírné a do roku 2030 zůstanou pod hranicí 15 % HDP. Řecko si i nadále udržuje vysokou hotovostní rezervu, která zemi chrání před krátkodobými výkyvy.
- (10) Řecký bankovní sektor je od ukončení programu Evropského mechanismu stability stabilnější a odolnější vůči otřesům, nicméně nadále přetrvávají stará rizika a významné základní slabiny, které budou negativním dopadem koronavirové pandemie ještě prohloubeny. Vklady dále plynule rostou a banky si udržují přiměřenou likviditu, přičemž využívají podmínek expanzivní měnové politiky. Podíl úvěrů se selháním v bankovním sektoru výrazně klesl – ze 40,6 % v prosinci 2019 na 15 % v září 2021 ⁽¹⁰⁾, a to především díky sérii sekuritizací podpořených programem na ochranu aktiv „Hercules“. Očekává se, že další plánované transakce v rámci tohoto programu budou i nadále podporovat řecké banky v jejich úsilí o dosažení jednociferného podílu úvěrů se selháním v roce 2022, který by však stále byl nad průměrem EU. Riziko významného nepříznivého dopadu na kvalitu aktiv po skončení platnosti opatření v rámci dluhového moratoria se dosud nenaplnilo. Rizika nepříznivého vývoje však přetrvávají a mohla by se naplnit v roce 2022 po zrušení zbývajících programů státní podpory. Schopnost domácností a nefinančních podniků splácet dluh zůstává nízká, zatímco nedostatečně rozvinutý kapitálový trh omezuje přístup firem k jinému než dluhovému financování. Výsledkem sekuritizace úvěrů se selháním jsou zvýšené potřeby tvorby rezerv, což má sice v krátkodobém horizontu nepříznivý dopad na ziskovost bank a jejich kapitálové pozice, avšak do budoucna jim to umožní snížit náklady na riziko a uvolnit si v rozvaze prostor na poskytování nových úvěrů. Během krize způsobené pandemií se posílilo propojení mezi státem a bankami a celková kvalita kapitálu bank zůstává nízká, avšak v roce 2021 byla podniknuta úspěšná opatření k posílení kapitálu. Orgány jsou i nadále odhodlány zajistit příslušné reformy finančního sektoru, např. účinné fungování nového insolvenčního rámce, který vstoupil v platnost v červnu 2021 a nyní je podporován příslušnou elektronickou infrastrukturou. Nedávné přijetí rozsáhlé revize občanského soudního řádu by podle očekávání mělo zvýšit účinnost vykonávacích řízení, včetně provádění elektronických dražeb, a pracuje se na posílení funkčnosti platformy pro elektronické dražby a na dokončení vypořádání nevyřízených případů platební neschopnosti domácností a vyžádaných státních záruk. Dopad těchto reforem bude záviset na včasnosti a účinnosti jejich provedení, je však jisté, že po narušení soudních řízení v souvislosti s pandemií se proces vymáhání dluhů znovu rozběhl.
- (11) Orgány rovněž přijaly řadu dalších klíčových reforem v rámci posíleného dohledu, které jsou důležité pro řešení základních příčin hospodářských obtíží Řecka, i když v některých oblastech dochází ke zpoždění, částečně kvůli problémům způsobeným probíhající pandemií a nověji také lesními požáry v létě 2021. Orgány zejména přijaly mzdovou reformu pro daňovou správu, která jí umožní přilákat a udržet si kvalifikované zaměstnance, nebo reformy v oblasti správy veřejných financí, které zlepšují účetní systémy a systémy sledování peněžních prostředků. Orgány také výrazně zvýšily podíl centralizovaného zadávání veřejných zakázek na nákupy ve zdravotnictví a od poskytovatelů zdravotní péče dále uspokojivě získávají zpět výdaje vynaložené nad rámec zákonných výdajových limitů. Dokončily rovněž zavedení systému příjmu ze sociální solidarity a přezkoumaly systém dotací pro místní veřejnou dopravu. Tato opatření podle očekávání zefektivní veřejné výdaje a výběr příjmů, a přispějí tak ke snížení vysoké míry zadlužení do budoucna. Očekává se, že trh práce bude mít prospěch z opatření přijatých za účelem řešení problému nehlášené práce a z řádného provádění aktualizací minimální mzdy. Vláda dokončila reformu odvětví energetiky a přijala právní předpisy týkající se investičních licencí s cílem zjednodušit příslušné postupy. Orgány rovněž zavedly environmentální kritéria harmonizovaná s právními předpisy EU v posuzování

⁽¹⁰⁾ Zdroj: Řecká centrální banka (Bank of Greece), měřeno na individuální úrovni.

hospodářských činností a zvýšily transparentnost inspekčního rámce pro dohled nad hospodářskými činnostmi a výrobními trhy. Očekává se, že všechna tato opatření podstatně zmírní zátěž průmyslového odvětví, podpoří soukromé investice a vývoz a napomohou růstu produktivity do budoucna. Orgány též úspěšně uzavřely řadu stěžejních privatizačních transakcí a dále soustavně zlepšují řízení státních podniků. Očekává se, že efektivitu veřejného sektoru dále podpoří reformy zvyšující nezávislost a odpovědnost vrcholného vedení ve veřejné správě a pokračující posuzování výkonnosti veřejných činitelů. Několik specifických závazků zůstává nesplněno, avšak orgány dále úspěšně postupují k dokončení jejich realizace⁽¹⁾. Reformy prováděné v rámci posíleného dohledu jsou doplňovány širšími strukturálními reformami, např. pokud jde o rámec pro zadávání veřejných zakázek, přístup k digitálním veřejným službám, vzdělávání, řízení veřejných investic nebo zlepšení koordinace na úrovni ústřední vlády.

- (12) S ohledem na výše uvedené skutečnosti dospěla Komise k závěru, že podmínky, které odůvodňují zavedení posíleného dohledu podle článku 2 nařízení (EU) č. 472/2013, se výrazně zlepšily, ale stále existují. Zejména byla posílena finanční stabilita Řecka, ale rizika nepříznivého vývoje přetrvávají. Současně se výrazně snížila rizika efektů přelévání na ostatní členské státy eurozóny.
- (13) Řecko proto musí dokončit provádění opatření uvedených v příloze prohlášení Euroskupiny ze dne 22. června 2018 zaměřených na zdroje nebo potenciální zdroje obtíží a podpořit silné a udržitelné hospodářské oživení.
- (14) Aby bylo možné řešit zbytková rizika a sledovat plnění souvisejících závazků, zdá se být nezbytné i vhodné prodloužit posílený dohled nad Řeckem podle čl. 2 odst. 1 nařízení (EU) č. 472/2013.
- (15) Dopisem odeslaným dne 21. prosince 2021 byla Řecku poskytnuta příležitost se k posouzení Komise vyjádřit. Ve své odpovědi ze dne 10. ledna 2022 Řecko uvedlo, že do značné míry souhlasí s posouzením Komise, pokud jde o hospodářské problémy, jimž čelí, což představuje základ pro prodloužení posíleného dohledu.
- (16) Řecko bude i nadále využívat technickou podporu poskytovanou v rámci Nástroje pro technickou podporu, který bude zejména podporovat členské státy při přípravě a provádění jejich plánů pro oživení a odolnost.
- (17) Při provádění posíleného dohledu hodlá Komise úzce spolupracovat s Evropským mechanismem stability v rámci jeho systému včasného varování,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Období posíleného dohledu nad Řeckem podle čl. 2 odst. 1 nařízení (EU) č. 472/2013 aktivovaného prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2018/1192 se prodlužuje o další období šesti měsíců počínaje dnem 21. února 2022.

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Řecké republice.

⁽¹⁾ Viz např. Evropská komise: Zpráva o posíleném dohledu – Řecko, listopad 2021, COM(2021) 916, a prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 13. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Řecka a doprovodné posouzení Komise SWD(2021) 155.

V Bruselu dne 15. února 2022.

Za Komisi
Paolo GENTILONI
člen Komise
